

Scrúduithe Cuideachta Roinne

I 2005 choinnigh an Roinn Fiontair, Trádála agus Fostaíochta an Stiúrtóir ar an eolas maidir le dul chun cinn i ndáil le scrúduithe fadtréimhse leabhair agus dhoiciméid College Trustees Ltd., Guinness and Mahon (Ireland) Ltd. agus Hamilton Ross Company Limited.

Dunnes Stores Ireland Company/Dunnes Stores (ILAC Centre) Ltd.

Tá míniú tugtha i Tuarascáil Bhliantúil an OSFC ó na blianta roimhe seo ar na cúinsí a chuir siar go dtí lár na bliana 2003 tús iarbhair scrúdú leabhair agus doiciméid Dunnes Stores Ireland Company agus Dunnes Stores (ILAC Centre) Ltd. Lean Cyril Houlihan, ball foirne in OSFC ag obair ar na scrúduithe sin ag deireadh na bliana 2005.

Conclúid

Is ar bhonn leanúnach i 2005 a réitigh an Oifig le taca ó pháirtithe leasmhara cuideachta cuid mhaith de na heasnamh i dlí cuideachta ar cuireadh ar a súile di nó a nocht sí ar bhealach eile. Is éard an dúshlán deacair atá ann di i gcónaí an chaoi chun déileáil go tráthúil agus go féarálte leis na tuairiscí agus leis na gearáin uile a thagann chuici. Cé gur thug an OSFC faoi deara agus gur fháiltigh sí roimh an laghdú de bharr athrú sa dlí ar mhéid na mainneachtainí i leith tuairisceán bliantúil a tuairiscíodh faoi cheann na bliana 2005, ní bheidh tionchar le sonrú ar ualach oibre iomlán na hOifige i 2006 dá bharr ós rud é go mbaineann na mainneachtainí sin leis an OCC go príomha ó thaobh forfheidhmithe de.

Aidhm 3 – Sáruithe Nochta d'Achtanna na gCuideachtaí a Ionchúiseamh

Réamhrá

Bliain an-ghníomhach don Oifig a bhí i 2005 i dtaca le forfheidhmiú. Cé nach raibh mórán difir idir 2005 agus an bhliain roimhe sin ó thaobh líon na gcúiseamh coiriúla i ndáil le sárú Achtanna na gCuideachtaí a tugadh os comhair na cúirte (112 chúiseamh i 19 gcás i 2005 vis-à-vis 99 i 20 cás i 2004), an rud ba shuntasá ba ea go raibh an cóimheá a baineadh amach idir imeachtaí sibhialta agus imeachtaí coiriúla níos fearr. Baineadh amach 49 gciontú agus 21 dícháiliú (i gcomparáid le 66 agus trí faoi seach i 2004).

Ba shuntasach freisin ainneoin laghdú sna ciontuithe gur tháinig ardú de 70% ar mhéid iomlán na bhfineálacha a gearradh sna cúirteanna ón €21,550 a gearradh i 2004 go dtí níos mó ná €35,000. Is táscaire freisin an méadú ar na fineálacha gur shíl na Cúirteanna go raibh cásanna na bliana seo caite níos tromchúisí ina iomláine ná cásanna na bliana 2004 agus is í aidhm na hOifige cásanna d'ardchaighdeán ina bhfuil amhras faoi mhainneachtain a thabhairt os comhair na cúirte le haghaidh forfheidhmiú dlí ar bhonn leanúnach.

De bhreis bhí sásamh le baint as an rath a bhí ar an Oifig ó thaobh toradh inghlactha a bhaint amach i mórán gach uile chás a ndearna na Cúirteanna cinneadh air i 2005.

Imeachtaí Dlí

Ar bhuaicphointí na bliana 2005 i ndáil le himeachtaí forfheidhmithe coiriúla an OSFC áirítear:

- seisear a chiontú a bhí faoi ordú srianta ar theip orthu cloí le téarmaí an srianta i ndiaidh don Ard-Chúirt breithniú a dhéanamh ar a n-iompar mar stiúrtóirí ar chuideachtaí dócmhainneacha san am atá caite. I gceann de na cásanna sin (a bhfuil achomharc á dhéanamh faoi i láthair na huair) gearradh téarma sé mhí de phríosún a cuireadh ar fionraí ar feadh dhá bhliain ar an stiúrtóir. Ní hamháin gur gearradh fineálacha substaintiúla i leith na gciontuithe seo ach bhí dícháiliú ar feadh tréimhsí ó thrí go dtí cúig bliana ag gabháil leo mar iarmhairt i ngach cás;
- tionscnamh an chéad ionchúisimh faoi alt 243 d'Acht na gCuideachtaí 1990 ag eascairt as úsáid doiciméid fhalsaithe a d'fhear ar nó a bhain le maoin nó le cúrsaí cuideachta.

Áirítear ar fhorbairtí tábhachtacha in imeachtaí forfheidhmithe sibhialta an OSFC i 2005:

- tionscnamh imeachtaí dícháilithe i gcoinne naoi n-iarstiúrtóirí nó bainisteoirí sinsearach de National Irish Bank Ltd. mar iarmhairt ar chinntí i dTuarascáil Chigirí na hArd-Chúirte 2004. Ba é seo an chéad uair ar baineadh úsáid as Tuarascáil Chigirí na hArd-Chúirte chun tacú go díreach le himeachtaí dícháilithe Tá mionphlé déanta ar na cúinsí sa chuid sin den Tuarascáil seo a chuaigh roimhe;
- tréimhsí dícháilithe ar feadh cúig bliana a gearradh ar dhá stiúrtóir ar chuideachta thógála dócmhainní ag eascairt as a mí-iompar i leith stiúradh cúrsaí na cuideachta. Tá mionphlé déanta ar an gcás sa chuid sin den Tuarascáil seo a chuaigh roimhe mar a bhfuil Léiriú 2.3.1 ag gabháil leis, a léiríonn cineál an mhí-iompair nochta a rinne an Ard-Chúirt breithniú air sula ndearnadh an cinneadh go raibh an dícháiliú fóirsteanach;
- dícháiliú deich stiúrtóir cuideachtaí dócmhainneacha ar feadh tréimhsí ó bhliain amháin go cúig bliana, cuideachtaí ar baineadh

go hainneonach de Clár na gCuideachta iad de bharr gur theip orthu níos mó ná uair amháin tuairisceán bliantúil a chlárú;

- tionscnamh an chéad ghnímh fhorfheidhmithe sibhialta inar ordaíodh do chuideachta agus do stiúrtóir cruinniú ginearálta bliantúil (CGB) a thionól de réir an dlí tar éis é a chinnt orthu géilleadh le hordú é sin a dhéanamh de bhun alt 371 d'Acht na gCuideachtaí 1963. Féach Léiriú 3.1.1 a leanas le haghaidh tuilleadh sonraí;
- fáil den chéad uair ar ordú, freisin faoi alt 371 d'Acht na gCuideachtaí 1963, ag cur iallach ar leachtaitheoir imeachtaí srianta nach raibh aon scaoileadh ón oibleagáid faighte aige ina leith a thionscnamh agus an dara tuarascáil a chur chuig an OSFC de bhun alt 56 d'Acht um Fhorfheidhmiú Dlí Cuideachtaí 2001;
- orduithe a fháil ag nasc an Stiúrtóir le himeachtaí arna eisiúint ag stiúrtóirí srianta faoi alt 152 d'Acht na gCuideachtaí 1990 le haghaidh scaoilte ó théarmaí na n-orduithe srianta. D'iarr an Stiúrtóir go nascaí leis na himeachtaí é ionas go mbeadh sé in ann cur in aghaidh dámhachtain scaoilte (go hiomlán nó go páirteach) ón srianadh.

Ba shuntasach an bhliain í freisin toisc go raibh ionadaíocht dlí ag an OSFC ag éisteacht os comhair an European Court of Justice i gcás Eurofood (IFSC) Ltd. a rabhtas ag fanacht ar chinneadh ina leith ag deireadh na bliana. Tá cúlra an cháis sin rianaithe i Léiriú 4.1 sa Tuarascáil Bhliantúil OSFC don bhliain 2004.

Ina iomláine ghlac an Stiúrtóir páirt go díreach i 69 gcinn d'imeachtaí dlí; sna hUaschuirteanna a bhí 40 cinn ar siúl agus bhí 29 gcinn ar siúl sa Chúirt Dúiche. De na himeachtaí dlí sin, tugadh 35 chun críche agus bhí 34 fós ar siúl ag deireadh na bliana. Seachas dhá cheann bhí dea-thoradh ar na himeachtaí a tugadh chun críche sa mhéid is gur chur siad gníomhaíocht forfheidhmithe an OSFC chun cinn nó gur bhain siad amach toradh sásúil eile. Bhí achomhairc á dhéanamh in dhá chás ag deireadh na bliana, ceann a rinne an Stiúrtóir i leith chinneadh na hArd-Chúirte gan ordú srianta a ghearradh ar stiúrtóir cuideachta a baineadh de Chlár na gCuideachtaí de bharr a teipe tuairisceán bliantúil a chlárú agus an ceann eile a rinneadh duine

srianta ar ciontaíodh agus ar dícháilíodh í as ucht a gníomhú mar stiúrthóir cuideachta le linn di bheith ag sárú na gcoinníollacha reachtúla a rialaíonn srianadh. Tá forbheathnú ar thoradh na n-imeachtaí sin de réir cineáil curtha ar fáil in **Aguisín 3.1**.

Déanann an tábla thíos coimriú ar chineál na gcinneadh Cúirte a rinneadh in imeachtaí dlí rathúla a raibh an Stiúrthóir rannpháirteach iontu i 2005 (i gcomparáid le 2004).

Rianaíonn **Aguisín 3.2** cineál na n-imeachtaí Cúirte a raibh an Stiúrthóir gafa leo sa bhliain 2005 maille le stádas agus le toradh coimrithe gach cineál.

In **Aguisín 3.3** ainmnítear na páirtithe ar mheas an Ard-Chúirt agus an Chúirt Dúiche gur sháraigh siad a n-oibleagáidí faoi Achtanna na gCuideachtaí. Chuir an OSFC torthaí caingne forfheidhmithe dá cuid ar fáil go leanúnach ar shuíomh idirlín an OSFC (www.odce.ie) go gairid i ndiaidh bhreithiúnas na Cúirte.

Líon/Cineál na dTorthaí Forfheidhmithe Rathúla	2004	2005
Orduithe Leabhar Baineoirí	2	-
Cúisimh inar baineadh amach ciontuith	66	49
Cúisimh curtha san áireamh tar éis ciontaithe	9	28
Cúisimh a mheastar a bheith cruthaithe	24	35
Dícháilithe	3	21
Athbheithnithe Breithiúnacha	-	2
Orduithe a rinneadh in imeachtaí géilliúntais	2	1
Sriantaí	2	-
Coinneáil Dhoiciméad Urghafa	5	4
Barántais Chuardaigh	4	-
Cinntí eile	5	4
Iomlán	122	144

Cásanna Forfheidhmithe

Bhí méadú ar chásanna ar dhéileáil an Oifig leo anuraidh arbh fhéidir caingean forfheidhmithe choiriúil a bheith i gceist leo. Bhí 368 gcás ar na bioráin ag deireadh na bliana 2005 i gcomparáid le 284 ag tús na bliana. Fuarthas isteach 159 gcás nua ina iomláine sa bhliain 2005. Tá eolas breise ó thaobh staitisticí de in **Aguisín 3.4** ar láimhdeachas na cásanna sin i 2005 vis-à-vis 2004.

Taispeánann **Aguisín 3.5** i dtaca le tréithe na gcásanna atá idir lámha a bhfuiltear ag déanamh breithniú orthu maidir le caingean forfheidhmithe go bhfuil dhá mhórchatagóir chionna in uachtar: teip maidir le leabhair chúil chuntas a choinneáil (alt 220 d'Acht na bliana 1990) agus loiceadh stiúrthóirí srianta téarmaí an ordú srianta a chomhlíonadh (alt 161 d'Acht na bliana 1990).

In iarracht a rinneadh chun déileáil leis an ardú i líon na gcásanna forfheidhmithe, lean an oifig ag cur barr feabhais ar an gcóras maidir le tús áite a thabhairt do chás amháin seachas a chéile. Leis sin a dhéanamh ba den riachtanas cásanna tromchúiseacha a roghnú le go ndéanfaí scrúdú níos mine orthu, agus cinneadh a dhéanamh cásanna gan an oiread céanna fiúntais a dhúnadh. Go minic téann an Oifig go díreach i mbun comhráite leis na daoine atá faoi amhras agus/nó lena n-íniúcháir agus is féidir gur dóthanach é sin le go dtabharfaidh na daoine lena mbaineann faoi cibé gníomh leighis is gá le nach dtarlódh an mhainneachtain in athuair. Mar shampla maidir le heasnamh i leith leabhair chúil chuntais a choinneáil, b'fhéidir go bhfostóidh an chuideachta duine leis na cáilíochtaí cuí chun an obair sin a dhéanamh sa todhcháil.

De bhreis má dhéanann an OSFC cinneadh gan dul ar aghaidh le hionchúiseamh i leith gearáin amháin nó tuairiscithe amháin ní chuireann sin bac ar an OSFC na fíricí a bhaineann leis an gcás sin a chur san áireamh nuair a bhreithníonn sí cás an dara gearán agus tuilleadh leis i leith na bpáirtithe céanna féachaint an roghnóidh sí a feidhm mar ionchúisitheoir a chleachtadh.

Fo-aidhm 3.1: Polasaí Forfheidhmithe Cothrom a chur chun cinn

Mar a cuireadh in iúl thuas is de bharr an chumaisc idir líon na gcásanna agus a laghad de phearsanra forfheidhmithe atá i mbrollach an chatha go bhfuil sé d'oibleagáid ar an Oifig a bheith nuálach, i gcomhréir agus freagrach agus an beartas forfheidhmithe á chur i bhfeidhm aici ionas go mbainfear úsáid as an réimse iomlán de ghníomhartha forfheidhmithe atá ann ar mhodh a chinntíonn an toradh is fearr ar an úsáid acmhainne is lú.

Dá bhrí sin má chuirtear san áireamh ar thaobh amháin tosca cosúil le tréithe agus le scála an chionna agus ar an taobh eile cáilíocht na fianaise agus an teacht a bhí uirthi, bhí orainn i 2005 úsáid a bhaint go seasta as ceann nó níos mó de na roghanna a leanas chun mí-iompar a cheartú, a chur dá threoir nó chun pionós a ghearradh ina leith faoi Achtanna na gCuideachtaí:

- glacadh le cóir leighis iarbhír nó le tairiscint an mhainneachtain a chur ina cheart ar bhonn deonach;
- litir rabhaidh a eisiúint ag cur in iúl go gcaithfí níos déine leis an mainneachtain dá dtarlódh sí in athuair;

Léiriú 3.1.1: Grangewood Estate Services (Rosslare) Limited – Gá le himeachtaí Ard-Chúirte chun a chinntiú go dtionólfai CGB

I ndiaidh gearáin a fháil ó chomhaltai cuideachta bhainistíochta gur chlis ar an gcuideachta CGB a thionól i gcomhréir lena hoibleagáidí faoi Achtanna na gCuideachtaí, d'eisigh an Stiúrthóir éileamh faoi alt 145 d'Acht na gCuideachtaí 1963 go dtabharfaí miontuairiscí faoi chruinnithe na cuideachta ar airde le firinne an scéil a chinntiú maidir le tionól CGB na cuideachta. Ba léir ó na miontuairiscí a thug an chuideachta ar airde ná tionóladh CGB sna tréimhsí ábhartha. Dá bhrí sin d'eisigh an oifigeach treoir faoi alt 131 d'Acht na bliana 1963 gur ghá CGB a thionól.

Nuair ba shoiléir nach gcomhlíonfaí an treoir sin

- litir rabhaidh a eisiúint ag moladh go gcuirfí ina cheart go luath an mhainneachtain, agus mura gcuirfí go dtionscnófaí imeachtaí san Ard-Chúirt le géilliúntas a chinntiú;
- meachtaí Ard-Chúirte a thionscnamh chun pionós dícháilithe agus srianta a ghearradh i leith neamhghéilliúntas san am atá caite;
- imeachtaí coiriúla a chur ar bun i gcás ina bhfuil amhras faoi chion i leith dlí cuideachta;
- cion indíotáilte a chur faoi bhráid Stiúrthóir na nIonchúiseamh Poiblí le cinneadh a fháil.

Tá tagairt déanta in áiteanna eile sa Tuarascáil seo don rath a bhí ar an Oifig coigeartú deonach a bhaint amach i leith mainneachtainí áirithe agus/nó de bharr rabhadh a thabhairt do dhaoine áirithe go mbreathnófaí níos géire ar aon mhainneachtain dá leithéid dá dtarlódh sí in athuair. I gcás amháin i 2005 chlis ar ár n-iarrachtaí coigeartú a bhaint amach ar bhonn riaracháin i leith mainneachtana agus níorbh fholáir ordú Ard-Chúirte a fháil chun géilliúntas a chinntiú. Tá mionsonraí faoin gcás a bhain le loiceadh cuideachta CGB a thionól sa **Léiriú 3.1.1** a ghabhann leis seo.

thionscain an Stiúrthóir imeachtaí Ard-Chúirte i gcoinne na cuideachta agus i gcoinne stiúrthóir faoi alt 371 d'Acht na bliana 1963. Iarradh sna himeachtaí sin orduithe go ndéanfadh an chuideachta agus an stiúrthóir an mhainneachtain a cheartú agus CGB a thionól; iarradh freisin ar ordú chun costais an Stiúrthóra a íoc.

Tar éis tús a chur le himeachtaí Ard-Chúirte ghlaoigh an chuideachta agus an stiúrthóir CGB agus tionóladh sin sa dara leith den bhliain 2005. Ag deireadh na bliana b'fheasach don Ard-Chúirt go raibh an CGB curtha ar atráth chun roinnt rudaí deireanacha a réiteach.

Níor chuir an OSFC aon chás eile go dtí Stiúrthóir na nIonchúiseamh Poiblí (SIP) le haghaidh cinnte i 2005. Rinneadh tagairt áfach sa Tuarascáil Bhliantúil don bhliain 2004 do chomhad a cuireadh isteach a bhain le roinnt páirtithe a raibh amhras fúthu go raibh oibleagáidí éagsúla i leith dlí cuideachta á sárú acu. Chuir an SIP in iúl don OSFC i gcaitheamh na bliana go raibh cinneadh déanta aige gan imeachtaí a thionscnamh i gcoinne na daoine a rabhthas amhrasach fúthu.

Soláthraíonn na trí fhoroinn a leanas a bhaineann le trí réimsí ciona, tuilleadh sonraí faoi roinnt de na ceisteanna arna saothrú ag an Oifig sa bhliain 2005.

Fo-aidhm 3.2: Ag Seasamh le Riachtanais Nochta

Mar chúiteamh ar an bpríbhleáid a bhaineann le dliteanas teoranta ceanglaíonn Achtanna na gCuideachtaí ar chuideachtaí agus ar stiúrthóirí dá gcuid go gcoinneodh siad eolas suas-chun-dáta ar stádas agus ar fheidhmiú na cuideachta agus go mbeadh an t-eolas sin ar fáil ar bhonn tráthúil sa chaoi is go mbeadh na comhaltaí, na creidiúnaithe agus páirtithe leasmhara eile in ann a hionchais amach ansin a bhreithniú agus cinneadh feasach a dhéanamh ar an mbaol a bheadh ann dá leanfaí lena bheith bainteach leis an gcuideachta.

Loiceadh maidir le Leabhair Chuntas Chuí a Choinneáil³⁰

Is ceangal bunúsach d'Achtanna na gCuideachtaí taifead cuí de bhearta cuideachta a choinneáil. I go leor cásanna gabhann oibleagáid leis achoimre ar eolas airgeadais agus eile a chur ar fáil don OCC, sa chaoi is go mbeidh fáil ag páirtithe leasmhara agus ag an bpobal i goitinne ar an eolas. Mura mbeadh taifead déanta de gach beart ábhartha a rinne an chuideachta, mar shampla, d'fhéadfadh nach mbeadh leibhéal réadúil ioncaim agus dliteanais na cuideachta á thaispeáint sna leabhair, rud a chuirfeadh páirtithe leasmhara amú maidir lena fheidhmíocht ó thaobh airgeadais nó eile. Ina theannta sin nuair a théann cuideachta thar a hacmhainn,

d'fhéadfadh easpa eolas iomlán cuntasáochta bac a chur le cumas an leachtaitheora a chinntiú go nglanfar fiacha na cuideachta ar mhodh rialta de réir ord na dtosaíochta atá leagtha síos in Achtanna na gCuideachtaí. Luíonn sé le réasún go mbeidh méadú ar chostas agus ar éifeachtúlacht phróiseas an leachtaithe i gcúinsí dá leithéid.

Ós rud é gur bunilimint é den ghné sin de chuideachtaí teoranta a bhaineann le himscrúdú poiblí, thug an OSFC tosaíocht ar bhonn leanúnach i 2005 d'ionchúiseamh i leith sárúithe an cheangail seo arna mbrath. Baineadh amach ciontuithe i leith 20 cúiseamh a bhain le seacht gcuideachta agus 12 stiúrthóirí agus cuireadh naoi gcúiseamh breise san áireamh. Gearradh fineálacha de níos mó ná €11,000 ina iomláine.

I gcás eile a bhain le 29 gcúiseamh cuireadh an tAcht um Promhadh Ciontóirí i bhfeidhm i ndáil le seacht gcuideachta gaolmhara mar ar shíl an Chúirt na cúisimh a bheith cruthaithe.

Eolas Bréagach a Sholáthar³¹

Lean an OSFC le bheith dian ar aon chás a bhain le heolas falsa a sholáthar do scairshealbhóirí cuideachta i 2005.

Rinne an Tuarascáil seo tagairt cheana féin d'imeachtaí coiriúla a tionscnaíodh den chéad uair faoi alt 243 d'Acht na gCuideachtaí 1990. B'éard a bhí i gceist anseo úsáid doiciméid fhalsaithe a d'fhear ar mhaoín nó ar chúrsaí cuideachta nó a bhain leo. An doiciméad a bhfuil trácht air bhí sé in ainm a bheith ag déanamh ionadaíocht ar shraith ráitis airgeadais iniúchta don chuideachta agus taispeánadh do bhanc é chun athnuachan a dhéanamh ar iarratas ar chreidmheas. Bhí i gceist go n-éistfí leis an gcás sin de réir sceidil go luath i 2006.

D'ionchúisigh an Oifig dhá chás i 2005 freisin a bhain inter alia le soláthar eolais falsa de chineál ábhartha don OCC. Bhain an dá chás le ráitis airgeadais a chuir iniúchóirí neamhcháilithe isteach ach a raibh siad ag ligean orthu gur iniúchóirí cáilithe a rinneadh iniúchadh orthu. Baineadh amach ceithre chiontú i gcás amháin

agus sa dara chás chuir an Chúirt Dúiche trí chúis san áireamh le linn a bheith ag ciontú an té i gceist as a bheith ag gníomhú mar iniúchóir neamhcháilithe.

Loiceadh Duine a bhí Dícháilithe thar lear an Dícháiliú a nochtadh³²

Phléigh Tuarascáil Bhliantúil an OSFC don bhliain 2004 an ceangal atá ar dhuine atá dícháilithe i ndlínse eile an dícháiliú sin a chur in iúl do Chláraitheoir na gCuideachtaí³³ nuair a cheaptar mar stiúrthóir ar chuideachta atá cláraithe in Éirinn é/í. Má theipeann ar dhuine é sin a dhéanamh meastar go bhfuil an té sin dícháilithe sa Stát. Agus má ghníomhaíonn an té sin mar stiúrthóir a fhad is atá sé/sí dícháilithe beidh sé/sí ciontach i gcion.

I 2005 thionscain an OSFC imeachtaí ionchúisimh i gcoinne duine ar measadh é a bheith dícháilithe mar gheall ar gur chlis air a dhícháiliú mar stiúrthóirí cuideachta sa Ríocht Aontaithe a nochtadh. Tá an cás i gceist chun éisteacht a fháil de réir sceidil go luath i 2006.

Fo-aidhm 3.3: Pionós a ghearradh ar Pháirtithe nach dtugann Aird ar Leasa Cuideachta nó ar Leasa nach iad

Tá go leor forálacha in Achtanna na gCuideachtaí a chuireann cosc nó srianadh ar shaoirse páirtithe leasmhara cuideachta i dtaca le gníomhú d'fhonn macántacht sa chaidreamh tráchtála a chosaint agus an baol a bhaineann le creidiúnaithe, le fostaithe, agus le hinfheisteoirí sna gcuideachtaí lena mbaineann a laghdú.

Féimhigh Neamhurscaoilte³⁴

Is cion é faoi dhlí cuideachta má fheidhmíonn féimhigh neamhurscaoilte i bpost freagrach i gcuideachta sa Stát gan chead a iarraidh agus a fháil ón Ard-Chúirt ar dtús leis sin a dhéanamh. Arís i 2005 d'aithin an Oifig daoine ag ghníomhú mar stiúrthóirí cuideachta sa dlínse seo ach a bhí fós ina bhféimhigh neamhurscaoilte i dTuaisceart na hÉireann. Rianaítear i Léiriú 3.3.1 cúinsí cáis a cúisíodh le comhoibriú agus le taca an Northern Ireland Insolvency Service.

Léiriú 3.3.1: Ciontú beirt Fhéimheach Neamhurscaoilte

Cuireadh faoi bhráid an OSFC go raibh Conor agus Tony McGreevey, beirt ar dearbháidh gur fhéimhigh neamhurscaoilte iad i dTuaisceart na hÉireann i 2003 ag gníomhú mar stiúrthóirí ar Covert Inns Ltd., cuideachta a bhí cláraithe sa dlínse seo.

Dhearbhaigh fiosrú a chuireamar chuig an Northern Ireland Insolvency Service gur fhéimhigh neamhurscaoilte a bhí sa mbeirt. Is de bharr páirt a d'imir siad i gcuideachta dócmhainneach sa Tuaisceart a cuireadh na horduithe féimheachta orthu. Fuaireamar amach freisin gur chuir Glacadóir Oifigiúil na cuideachta faoi leachtú achainí rathúil chuig an Ard-Chúirt i mBéal Feirste chun an dara ordú a dhéanamh i gcás Tony McGreevey le cosc a chur air diúscairt uathoibríoch a fháil i leith na féimheachta tar éis trí bliana. D'ordaigh an t-ordú sin tréimhse na diúscairthe uathoibríoch a rith go dtí gur chloí sé leis an mbun ordú a chuir de cheangal air inter alia go gcomhoibredh sé leis an nGlacadóir Oifigiúil.

I mí na Samhna 2005, tugadh le fios don Chúirt Dúiche nach raibh Covert Inns Ltd. ag feidhmiú níos mó. I ndiaidh di an fhianaise a chloisteáil, chiontaigh an Chúirt an beirt

agus ghearr fineálacha orthu de €1,500 ina iomláine. Tá dícháilithe ar feadh tréimhse 5 bliana ag gabháil leis na ciontuithe seo i leith gach duine acu.

Cuireann an rath a bhí ar an gcás seo agus ar chás cosúil leis i 2004 treisiú le toil na n-údarás ar an dá thaobh den teorainn obair le héile ar mhaithe le leas an phobail. Is é an bunús loighciúil príomha atá leis an gcosc a chuirtear ar fhéimhigh neamhurscaoilte i ndáil le gníomhú mar stiúrthóirí cuideachta bac a chur orthu teacht timpeall ar an oibleagáid atá orthu cuntas a thabhairt i ngach airgead a fhaigheann siad isteach trí chuideachta teoranta le pearsantacht faoi leith a fhoirmiú agus a fheidhmiú. Tá an sainmhíniú leathan atá ar fhéimhigh neamhurscaoilte i dlí cuideachta Éireannach ceaptha freisin chun cinnte a dhéanamh de nach mbeidh daoine atá coiscthe ar chúiseanna bailí i leith ghníomhú mar stiúrthóirí cuideachta i ndlínse seachtrach in ann damáiste poitéinseal tráchtála a imirt ar phobal neamhamhrasach sa Stát trí ghnó a bhunú anseo. Dá réir sin taispeánann an cás seo na haidhmeanna luachmhara cosaint phobail a bhaineann lena leithéid seo d'fhoráil.

³⁰Alt 202 d'Acht na gCuideachtaí 1990.

³¹Alt 242 d'Acht na gCuideachtaí 1990, arna leasú ag alt 106 den Acht um Fhorfheidhmiú Dlí Cuideachtaí 2001.

³²Alt 195 d'Acht na gCuideachtaí 1963, arna leasú ag alt 51 den Acht um Fhorfheidhmiú Dlí Cuideachtaí 1990, alt 47 d'Acht na gCuideachtaí (Leasú) (Uimh.2) 1999 agus alt 91 de Acht um Fhorfheidhmiú Dlí Cuideachtaí 2001.

³³Ar ndóigh is é an fáth go gcuirtear fógra leis an OCC go mbeadh an pobal in ann teacht ar an eolas gur dícháilíodh stiúrthóirí cheana féin in áit eile sa chaoi is gur féidir leo an baol tráchtála a bheadh ann dá leanfadh siad ag déileáil leis an gcuideachta a mheas.

³⁴Alt 183 d'Acht na gCuideachtaí 1963, arna leasú ag alt 169 d'Acht na gCuideachtaí, 1990.

Daoine Srianta ag gníomhú de shárú ar na Coinníollacha Reachtúla³⁵

Anois agus ordú srianta ar 600 duine tá an Oifig ag díriú a haird i dtreo cúinsí áirithe a n-aithnítear an chosúlacht orthu go bhfuil daoine atá srianta ag an Ard-Chúirt ag gníomhú de shárú ar théarmaí an srianta. I 2005 baineadh amach ciontuithe i leith 15 chúiseamh a d'fhear ar seisear dhuine; gearradh fíneálacha de nach mór €18,000. Cuireadh ordú dícháilithe ar gach duine ar feadh tréimhsí ó thrí go cúig bliana. I gceann amháin

de na cásanna a raibh achomhairc á dhéanamh faoi ag deireadh na bliana gearradh téarma príosúin ar feadh sé mhí curtha ar fionraí ar feadh dhá bhliain maille le fíneáil.

Bhain roinnt de na cásanna a fiosaíodh le stiúrtóirí srianta a lean ag gníomhú i gcuideachtaí faoi theorainn ráthaíochta. Míníonn Léiriú 3.3.2 go bhfuil cosc ar dhuine srianta gníomhú mar stiúrtóir ina leithéid sin de chuideachta a fhad is atá sé/sí srianta.

Léiriú 3.3.2: Cosc ar Dhuine Srianta gníomhú mar Stiúrtóir ar Chuideachta faoi Theorainn Ráthaíochta

Foráiltear in alt 150(3) d'Acht na gCuideachtaí 1990 go bhfuil cosc ar dhuine srianta gníomhú mar stiúrtóir i gcuideachta mura gcomhlíonann sí ceangail chaipitil áirithe. I gcás cuideachta príobháidí, teastaíonn íosmhéid scairchaipitil ghlaite de €63,487. I gcás cuideachta poiblí teoranta is é €317,435 an figiúr comhfhreagrach. Chomh maith leis sin caithfear an scairchaipiteal glaoite a íoc ina iomláine in airgead tirim.

Is é atá i gceist le cuideachta faoi theorainn ráthaíochta cuideachta nach bhfuil in ann na coinníollacha thuas a shásamh agus leanann sé as sin de réir loighce nach bhfuil sé ceadaithe do dhuine srianta gníomhú mar oifigeach cuideachta faoi theorainn ráthaíochta ar feadh an tsrianta.

Is gnách go mbíonn cuideachtaí dá leithéid bainteach le gníomhaíochtaí neamhbhreabúsacha, carthanais agus pobail.

I roinnt cásanna le deireanas, dhearbhaigh an Chúirt Dúiche go raibh duine srianta ag sárú téarmaí an tsrianta trí ghníomhú mar stiúrtóir ar chuideachta faoi theorainn ráthaíochta. Dá réir sin ba chóir do dhaoine srianta éirí as ról tábhachtach in aon cuideachta ráthaíochta ó dháta an tsrianta le hAchtanna na gCuideachtaí a chomhlíonadh. Is cion indíotáilte má loictear é sin a dhéanamh agus má chiontaítear an duine meastar go ginearálta é/i bheith dícháilithe ar feadh tréimhse cúig bliana ó dháta an chiontaithe.

Bhí imeachtaí breise i leith cásanna ina raibh amhras faoi chion sa réimse seo fós ar siúl ag deireadh na bliana agus tá an Oifig i gcónaí ar an airdeall i dtaobh cásanna cosúil leo ina bhfuil daoine ag gníomhú de shárú ar théarmaí an tsrianta atá orthu.

Ag Gníomhú mar Iniúchóir gan bheith Cáilithe nó le linn a bheith Dícháilithe³⁶

Faoi Achtanna na gCuideachtaí níl sé ceadaithe ach do dhaoine a bhfuil teastas agus cáilithe cuí bainte amach acu gníomhú mar iniúchóirí. I 2005 bhain an OSFC

ciontuithe amach i leith ocht gcinn de chúiseanna i gcoinne triúr dhuine a ghníomhaigh mar iniúchóirí a fhad is nach raibh siad cáilithe. Cuireadh 13 chúis bhreise san áireamh sna trí chás i gceist. Tréith d'fhormhór na gcásanna sin gur réasúnta an rud é bheith ag siúl leis go mbeadh na daoine i gceist eolach faoi chineál forchoimeáda fheidhm na hiniúcháireachta.

Cuireann na hAchtanna cosc freisin ar iniúchóir cáilithe gníomhú i gcuideachta a bhfuil cónasc gnó nó muinteartha aige/aici léi. Tá sraith d'imeachtaí sa réimse sin ar na bioráin ag an OSFC ag deireadh na bliana.

³⁵Alt 161 d'Acht na gCuideachtaí 1990.

³⁶Alt 187 d'Acht na gCuideachtaí 1990.

Ag Gníomhú mar Leachtaitheoir le linn bheith Dícháilithe³⁷

Tá srianta dlí cosúil leis sin i bhfeidhm i ndáil le leachtaitheoir a gníomhaíonn mar leachtaitheoir i gcuideachta a bhfuil cónasc gnó nó muinteartha aige/aici léi. Cuirtear an srianadh seo i bhfeidhm chun neamhspleáchas agus macántacht an phróisis leachtaithe a dhaingniú. Bhí ionchúiseamh OSFC i gcoinne leachtaitheoir i gcuideachta a raibh amhras faoi go raibh sé dícháilithe le bheith ag gníomhú sa chuideachta sin fós ar siúl ag deireadh na bliana.

Bearta Iomarcacha Stiúrtóirí³⁸

Phléigh an chuid den Tuarascáil seo a chuaigh roimhe an líon mór cásanna dá leithéid atáthar a iniúchadh san OSFC. Is i bhfíorbheagán de na cásanna sin a thagann dóthain fianaise chun cinn le cuimhneamh ar ionchúiseamh coiriúil. I 2005 chuaigh an tAcht um Promhadh Ciontóirí chun sochar stiúrtóirí cuideachta; mheas an Chúirt go raibh na sé chúis cruthaithe. Bhí cás amháin breise fós os comhair na Cúirte ag deireadh na bliana agus tá siúl leis go dtionscnófar roinnt bheag cásanna eile sa réimse sin i 2006.

Fo-aidhm 3.4: Caingean Dlí a thionscnamh i gcoinne Páirtithe a Dhiúltaíonn Freagracht faoin Dlí

Déanann an Stiúrtóir iniúchadh bríomhar ar aon chás a bhfuil an cosúlacht ann go bhfuil cuideachta nó oifigeach cuideachta go buanseasta ag déanamh rud atá in aghaidh an dlí.

Teip Leanúnach Dlí Cuideachta a Chomhlíonadh agus Ceangail Eile

I 2005 bhain an Stiúrtóir deich gcinn d'orduithe dícháilithe amach san Ard-Chúirt faoi alt 160(2)(h) d'Acht na gCuideachtaí 1990 i gcoinne daoine ar stiúrtóirí iad agus a thréigh cuideachtaí a bhí i bhfiacha, ar theip orthu i leith oibleagáidí reachtúla tuairisceán bliantúil a chlárú agus a lig do na cuideachtaí bheith bainte de Chlár na gCuideachtaí. Déanann Léiriú 4.3.1 sa chuid a leanas achoimriú ar bhunghnéithe

bhreithiúnas tábhachtach na hArd-Chúirte i roinnt de na cásanna sin.

I gcásanna fiacha corparáideacha fóirsteanacha bíonn an Stiúrtóir díocasach i gcónaí ag dul sa tóir ar pháirtithe a bhíonn ag iarraidh a bhfreagracht maidir le mí-iompar a sheachaint trí gan iniúchóir a cheapadh.

Loiceadh Leachtaitheora Imeachtaí Srianta a thionscnamh i gcoinne Stiúrtóirí Cuideachta faoi Leachtú³⁹

Ag leanúint as an rath a bhí ar obair an OSFC i 2004 nuair a baineadh roinnt orduithe amach i gcoinne leachtaitheoirí ag cur iallach orthu oibleagáidí maidir le tuairisciú don Oifig a chomhlíonadh lean an Stiúrtóir le bheith gníomhach i mbun faireachán sa réimse seo agus thionscain caingean chúirte nuair a rinne aon leachtaitheoir mainneachtain. Den chéad uair i 2005 ba shoiléir gur theip ar leachtaitheoir iarratas a chur chuig an Ard-Chúirt chun srianadh a chur ar stiúrtóirí cuideachta faoi leachtú, in ainneoin an oibleagáid a bhí air é/i sin a dhéanamh. Nuair nár éirigh le cumarsáid an OSFC an riachtanas an mhainneachtain sin a cheartú a áitiú ar an leachtaitheoir mheas an Stiúrtóir gur ghá dó imeachtaí dlí a thionscain faoi alt 371 d'Acht na gCuideachtaí 1963 chun iallach a chur ar an leachtaitheoir é sin a dhéanamh agus an dara tuairisc faoi alt 56 a chlárú leis an OSFC. Sna sála air sin thug an Ard-Chúirt an t-ordú a bhí iarrtha don Stiúrtóir .

Conclúid

Chinntigh 2005 forbairt leanúnach ar ghníomhaíocht forfheidhmithe an OSFC maille le fócas nua ar ghníomhaíochtaí forfheidhmithe shibhialta. Baineann roinnt mhaith sobhlúbthachta le cumas na hOifige freagairt do mhí-iompar nochta ar bhun riaracháin nó trí imeachtaí forfheidhmithe shibhialta nó choiriúla. Láidreacht atá ag an Oifig sa chás go mbíonn an t-ardchaighdeán cruthúnais a theastaíonn le haghaidh imeachtaí coiriúla easnamhach, féadfaidh an rogha maidir le himeachtaí sibhialta a bheith fós ar fáil chun pionós a ghearradh i leith mí-iompair agus chun cosc a chur leis. Ar mhaithe le feabhas leanúnach ó thaobh iompar margaidh a chur i ngníomh agus leis an mbaol trádála do thionscadail chorparáideacha a laghdú, beidh an OSFC ag lorg go seasta i 2006 cothromaíocht fabhrach idir gníomhaíochtaí riaracháin agus dlíthiúil dá cuid agus idir na roghanna forfheidhmithe shibhialta agus forfheidhmithe choiriúil atá aici.

³⁷Alt 300A d'Acht na gCuideachtaí 1963, arna leasú ag alt 146 d'Acht na gCuideachtaí 1990.

³⁸Alt 40 d'Acht na gCuideachtaí 1990.

³⁹Alt 56 den Acht um Fhorfheidhmiú Dlí Cuideachtaí 2001.